75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 161. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 31-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1968 No. 161. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 30 серпня 1968 р.

В АМЕРИЦІ

ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА в справах космосу Едвард С Велш заявив, що злу прислугу для ЗСА роблять ті, які домагаються зменшити видатки на космічну програму. Велш твердить, що Америка може легко видати на космічну програму $ 7 більйонів, як запроєктував президент Джансон, а в потребі то ще більше. Велш промовляв в Американському Інституті Аеровнатики і Астронавтики і казав, що дуже часто домагаються зменшити видатки на космічну програму ті, які основоються на фальшивих економічних передумовах. Конґрес зменшує видатки на космічні досліди.

НІКСОН ПРИПИНИВ БУВ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ під час того, як відбувалася Демократична Конвенція, бо не знав, проти кого має виступати. Тепер він вже знає, що його противником буде віце-президент, Гюберт Г. Гомфрі і повідомив, що виборчу кампанію за вибір на президента починає вже в середу 4-го вересня. Він відвідає Сан Франсіско і Сан Хозе в Каліфорнії, а в п'ятницю 6-го вересня буде у Гюстоні в Тексасі, в суботу 7-го вересня в Оклагома Сиі. В неділю 8-го вересня він буде вже вдома в Ню Йорку — Ніксон і його прихильники вдоволені з того, що Демократична Конвенція виявила розбиття цієї партії.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ СТВЕРДЖУЄ, що в липні ц. р. американський експорт на $ 139 мільйонів перевищував імпорт. В червні ц. р. торговельний дефіцит становив $ 81 мільйон, і червень був третім місяцем в цьому році, в якому експорт був меншим від імпорту. Експорт в липні виносив $ 2,803,000,000, а імпорт становив в тому самому місяці — $ 2,664,000,000.

ТРИ МІЛЬЙОНИ АМЕРИКАНЦІВ НЕЗДУЖАЮТЬ на діябет, але половина з них не знає про це. Так твердить на основі дослідів емеритований професор Шикаґівського університету д-р Генрі Т. Рікетс. Цей професор медицини чотири роки вивчав недугу діябет. Д-р Рікетс каже, що лікарі не розпізнають цієї недуги тому, що послуговуються недобрими тестами.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ПОДАТКОВИЙ УРЯД ствердив, що зменшилося число викурених цигарок у фінансовому році, який закінчився 30-го червня ц. р., і становило 543.5 більйона, а в попередньому фінансовому році воно виносило 545.1 більйона. Це незначне зменшення, воно виносить тільки 0.28 відсотка, але воно свідчить про це, що американці таки усвідомлюють собі, що куріння шкодить здоров'ю, як про це звітував головний лікар ЗСА д-р Вілліям Г. Стюарт на основі вислідів окремої комісії, яка досліджувала вплив куріння на здоров'я курців. Продуценти цигарок твердять, що американці менше викурили цигарок тому, що був страйк, а не тому, що куріння шкодить здоров'ю.

РУХОМІ ДОМИ Є СЕНСАЦІЄЮ НА КОНВЕНЦІЇ в Шикаґо. Вони були в малому числі і на Конвенції в Маямі Біч, де служили як бюра для різних груп. В Шикаґо ці рухомі доми звертають на себе увагу як засіб до розв'язки нетрів в американських містах. Ці доми, це не „трейлери", вони мають повне умебльовання, влаштування та всі вигоди. І все це в домах, що на колесах, і що можуть творити нові вулиці. Ці доми коштують коло $12,500. Минулого року їх випродуковано 820.700. Урядова допомога при купні нових домів може причинитися до того, що нові молоді родини можуть щораз більше купувати ці рухомі однородинні доми.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ЗАЯВИВ прочанам у Кастель Ґандольфо, що він не забув про Чехо-Словаччину під час свого перебування на Евхаристійському конґресі в Боґоті. Він закликав вірних у всьому світі — молитися за „волю і справедливість" для чеського народу.

РУМУНИ СХВИЛЬОВАНІ ПОГОЛОСКАМИ, що Совєти зажадали, щоб на території Румунії відбулися військові маневри держав Варшавського пакту. Румунія формально належить до Варшавського пакту, який об'єднює всі сателітські країни під совєтським командуванням та узалежнює їх від Москви, — але від 1962 року румунське військо не брало участи в ніяких маневрах Варшавського пакту. Очевидно, тепер румуни бояться, щоби під покришкою маневрів — большевики не перевели б окупацію Румунії.

ЧЕСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ОЛЬДРІХ ЧЕРНІК наказав міністрові закордонних справ Ірі Гаєкові, віце-прем'єрові Оті Сікові і ще двом членам уряду — вернутися негайно до Праги. Всі вони перебували під час вмаршу совєтських військ до ЧСР в Югославії. Міністер Ірі Гаєк полетів був на засідання Ради Безпеки ОН до Ню Йорку, але вже вернувся до Београду.

ГРУПУ ЗАКОРДОННИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ завернули в дорозі з Відня до Праги: їх висадили з поспішного поїзду Відень-Прага та посадили до поїзду, що їхав в напрямку до Відня. Хто видав такий розпорядок — чеська чи большевицька влада — журналісти так і не дізналися.

АТЛЯНТІЙСЬКИЙ СОЮЗ ВСЕРЕДИНІ скріпився внаслідку совєтської агресії проти Чехо-Словаччини. В Норвегії і Данії був рух за виступлення даних країн з того західнього оборонного бльоку. Негайно після вмаршу совєтських військ до ЧСР норвежський міністер закордонних справ Джоан Лінґ заявив у парляменті, що та подія „доказує важливість нашої приналежности до Атлантійського Союзу". В столиці Данії Копенгаґені саме дебатовано в парляменті про можливість виступлення з НАТО в наступному році, в 20-річчя його існування. Коли прийшла вістка про совєтську інвазію — негайно ті дебати перервано, як неактуальні.

В БОЛГАРІЇ АРЕШТОВАНО двох болгар і двох греків, які буцім-то становили шпигунську організацію на послугах ЗСА, Західньої Німеччини і Греції. Головною фігурою в тій організації був — твердять болгарські комуністи — д-р Радан Сарафов. Коли, де і в яких обставинах арештовано їх — не сказано.

З ПОЛЬЩІ ВИЇХАЛА НА ПОСТІЙНЕ — узв'язку з антикомуністичною нагінкою — акторка з міжнародно відомим іменем та директорка жидівського театру у Варшаві, Іда Камінська. 66-річна артистка виїхала з чоловіком і внуками, а син і зять мають прибути внедовзі. Вони задують поселитися на постійне в ЗСА. Коли її спитали у Відні, чи жидівський театр у Варшаві має якусь майбутність, вона відповіла: „не довго". Іда Камінська собі розголос граючи головну ролю в чеському фільмі „Крамниця на Головній вулиці", який здобув першу нагороду.

СЕН. МОСКІ — ДЕМОКРАТИЧНИЙ КАНДИДАТ НА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА. — ГОМФРІ ЗАКЛИКАЄ ОБ'ЄДНАТИСЯ ДЛЯ ДОБРА КРАЇНИ

Шикаґо. — Демократична Номінаційна Конвенція закінчилася 29-го серпня в четвер вибором кандидата на віце-президента сенатора зі стейту Мейн Едмунда Москі та промовами демократичних кандидатів віце - президента Гюберта Гомфрі та Едмунда Москі, в яких вони приймали номінації та виявляли свої програми. Демонстрація на вулицях міста і в номінаційній залі продовжувалась, і поліція їх розганяла, заарештовуючи тих, що їй протиставилися.

Сенатор Москі найменований на кандидата на віцепрезидента

В четвертому дні Конвенції першим пунктом нарад був вибір кандидата на віце-президента. Найменований на кандидата на президента Гомфрі майже цілий день не повідомляв, кого він вибрав собі на заступника. Конвенція почала останню сесію о год. 8-ій ввечері, і тоді вже всі знали, що Гомфрі вибрав на кандидата на віце-президента сенатора Москі. Прихильники переможеного сенатора Юджіна МекКарті виступили проти цієї кандидатури та домагалися вияснення в справі поведінки поліції під час демонстрацій попередньої ночі. Це зробили делеґації Ню Йорку, Каліфорнії та Ню Гемпширу. Під час демонстрацій заарештовано голову нюгемпширської делеґації Дейвіда Гу. Делеґація стейту Вискансін поставила була внесок, щоб найменувати на кандидата на віце - президента Джюліяна Бонда — негра, члена делеґації з Джорджії. Опозиція підтримала цей внесок, але сам Бонд встав і заявив, що він радий із цієї пропозиції, але на жаль, він має тільки 28 років, а до номінації кандидата на віце - президента треба віку 35 років. Тоді сенатор Фред Гарріс виголосив промову, щоб найменувати сенатора Москі. Сенатор Гарріс представив сенатора Москі, як досвідченого законодавця, який дві каденції займав становище губернатора стейту Мейн і тепер вже другу каденцію займає пост сенатора того ж стейту. Сенатор Гарріс твердив, що виборчий список, очолюваний віце - президентом Гомфрі і сенатором Москі зможе вилікувати ті рани партії, яких вона зазнала на цій Конвенції. Сенатор Москі виявив себе зручним законодавцем, він є спеціялістом від міських проблем, він підтримував проєкт в справі очищення води й повітря та обороняв законопроєкт про зразкові міста, який вніс був Уряд президента Джансона. Москі займався проблемою взаємин між федеральними аґенціями та стейтовими леґіслятурами, і тому треба признати, що Гюберт Гомфрі зробив добрий вибір, коли пропонує вибрати на кандидата на віце - президента сенатора зі стейту Мейн — Едмунда Москі. Після цієї промови оркестра заграла гимн стейту Мейн, і більшість Конвенції почала демонструвати в користь запропонованого кандидата впродовж кільканадцять мінут. Кандидатуру Москі підтримали губернатори Мейну Кеннет Куртіс і Ню Джерзі Ричард Гюз. Після цього відбулося голосування, вислідом якого була номінація Москі на кандидата на віце-президента. Москі має 54 роки, він демократ - ліберал, який не має ворогів в Конґресі. Сенатор Москі є польського походження і католик, його батько звався Марцішевський.

Гомфрі з'ясовує свою програму

Кандидат на президента Гюберт Гомфрі в своїй промові на початку згадав президента Линдона Б. Джансона, який може похвалитися великими успіхами під час свого урядування в Білому Домі. Ці слова Гомфрі Конвенція прийняла гучними оплесками. Ще більші овації в користь Джансона були тоді, коли Гомфрі сказав: „Я дякую вам, Пане Президенте, за вашу працю!" Приймаючи номінацію, Гомфрі висловив свою радість із цього приводу, але одночасно зазначив, що цю радість захмарив той факт, що відбувалися насильні демонстрації, які мусіли навчити всіх, що насильство викликає протинасильство, і тому не можна схвалювати жадного насильства. Кандидат на президента заявив, що Америка має перед собою велику пробу, яку вона перебуде з успіхом, і майбутність виявить, що „ми любимо цю країну, ми любимо Америку". Гомфрі сказав: „Перша дійсність — це конечність миру у В'єтнамі і у світі. Друга дійсність — це конечність миру й справедливости в містах і місцевостях цієї країни. Третя дійсність — це конечність, єдности, єдности в цій країні". Гомфрі закликав відкласти геть незгоду і всякі обмеження, відкинути насильство й ненависть. Вірити в те, що Америка може зробити, вірити в Америку! Свою промову Гомфрі закінчив такими словами: „Заявляю цій великій нашій країні, що я готов вести її вперед!"

Москі приймає намінацію

Сенатор Едмунд Москі на початку своєї промови заявив, що він аж о год. 4-ій по полудні довідався про вибір віце - президента Гомфрі, і тому не міг привезти своєї родини до Шикаґо. Та журналісти негайно відвідували членів його родини і один із них питався його матері, що вона думає про вибір її сина на кандидата на віце - президента, і чи вона буде голосувати на свого сина. Мати сказала, що коли на Конвенції вирішено, що нема нікого ліпшого на це становище, то вона дасть голос на свого сина. Його програма така: „Здобути мир, вилікувати нашу країну з ненависти. Мусимо навчитися жити спільно, розуміти себе взаїмно та шанувати різні роди людських істот щодо кольору шкіри, різних рас, різних національних походжень, різних культур. Мусимо довіряти собі взаїмно, маємо давати всім однакові можливості брати участь в житті Америки".

У В'єтнамі згинуло 27.100 вояків ЗСА

Сайґон. — За офіційним проголошенням, в минулому тижні згинуло у боях в Південному В'єтнамі 308 американців, а 1.134 було ранених. Це одно з найвищих чисел однотижневих смертних втрат, що їх американці зазнали в Південному В'єтнамі від початку цього року, і воно вказує на надзвичайне посиленя тамошніх боїв. В одному тижні, що скінчився днем 24 серпня, згинуло 4.755 комуністичних вояків, а південно-в'єтнамські військовики подають навіть цифру 7.500 убитих комуністів. Загалом за всю В'єтнамську війну згинуло у В'єтнамі 27.100 американців, а 169.296 було ранених.

У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ ЗАПОВІДАЮТЬ ПРИВЕРНЕННЯ ЦЕНЗУРИ

Не зважаючи на заяви, що окупаційні війська Москви і її сателітів будуть виведені із ЧСР, столиця ЧСР Прага й далі перебуває в залізних кліщах окупації. На фото: совєтські танки сконцентровані на Староміській Площі

Прага. — Голова чехословацького парляменту Йозеф Смрковський виголосив в парляменті промову, передану через радіо-телевізійну сіть, в якій недвозначно заповів, що будуть вжиті „спеціяльні заходи", щоб „запобігти писання проти закордонно - політичних потреб та проти інтересів Республіки". Коментатори вбачають у цьому заповідь привернення цензури в пресі, радіо і телевізії. В цій справі уряд має зголосити в парляменті окремий закон. Покищо чеська преса стосує самоцензуру, обмежуючись до проголошування промов і розпорядків влади без коментарів та припинивши всі обвинувачення і закиди проти СССР і його сателітів. Ліберальний тижневик „Літерарні Лісти" заповів, що коли буде привернена державна цензура, то він припинить свою появу. Уряд плянує теж заборонити всі некомуністичні партії й організації. Під цю категорію підпаде так звана „КАН" — Клюб непартійних членів, який насправді став коаліцією антикомуністичних елементів. За твердженням преси — буде заборонений також „Клюб 231", членами якого були чехи і словаки, репресовані вже за часів комуністичної влади, себто за сталінського режиму Антоніна Новотного. Водночас перший секретар компартії Александер Дубчек нараджувався з новообраним Центральним Комітетом компартії ЧСР, що його обрано на підпільному 14-му партійному конґресі вже за совєтської окупації у Празі. Совєти не визнають того конґресу ані обраного ним Центрального Комітету, з якого „вичищено" сталіністів і обрано на їх місце прихильників демократизації режиму. Дубчек намагається знайти згоду на поширення Центрального Комітету деякими видатнішими сталіністами, щоб втихомирити Москву й уможливити „леґальне" функціонування партійного апарату. Все ж, одночасно з тими просовєтськими ходами чеської влади — чехи й словаки проявляють дальше вірність демократизаційному курсові й антисовєтському становищу, що його так загально демонстрували в часах найбільшої кризи. Ото ж, наприклад, першим секретарем словацької комуністичної партії перестав бути Василь Біляк, українського роду, який був одним із найбільших прихильників інтервенції та противником демократизаційної політики Дубчека. На його місце покликано д-ра Густава Гусака. Хто властиво викинув Біляка і як це сталося — ще не оприлюднено.

Совєтська преса змінила тон

Совєтська преса змінила тон супроти подій у Чехо-Словаччині. Тавруючи далі „контр-революціонерів" та „імперіялістів", які ніби намагаються знищити в Чехо-Словаччині комуністичний устрій, совєтська преса водночас неначе „боронить" проти тих „загроз" збоку ворогів комунізму — теперішній державно - партійний провід в ЧСР. Коли ще кілька днів тому совєтська преса одверто назвала за іменем Александра Дубчека „провідником реакційних кіл" в Чехо-Словаччині й „опортуністом", який проявляє „зрадницьку облуду", то тепер раптом почали вже кликати його „товаришем", що ніби в очах всіх провідних комуністів є „реґабілітацією" Дубчека.

Поглиблюється розкол серед комуністів

Московська угода між лідерами чеської компартії і большевиками, підписана у минулий вівторок у Москві, не вплинула на злагіднення відносин внутрі комуністичного світу. Навпаки, взаємні оскарження поширюються і поглиблюються. Екзекутивний Комітет румунської компартії проголосив дуже рішучий комунікат, в якому ствердждує, що румунська компартія прикладає „найбільшу вагу" до того, щоб „у найкоротшому часі" відкликати з ЧСР всі совєтські війська. У ЧСР перебувають тепер 650.000 совєтських вояків, а згадана московська угода буцім-то передбачує втримування на чеській території постійно двох дивізій на кордоні Західньої Німеччині. Непоступливе становище румунської компартії, яка вислала листа із висловами співчуття чеській компартії, спонукало польських комуністів розпочати одверту кампанію проти своїх румунських однопартійців. „Трибуна Люду" закинула румунським комуністам, що вони поклали „суверенність і незалежність" вище „інтересів міжнародного соціялістичного руху під проводом компартії СССР". „Трибуна Люду", яка є офіційним органом польської компартії, персонально заатакувала румунського президента і першого секретаря румунської компартії, Нікаляу Чаушеску, що й сталося вперше в історії тих двох „традиційних заприязнених народів". Водночас лідер італійської компартії Луїджі Льонґо потвердив знову гостре засудження совєтської інвазії в ЧСР.

Київська „Літературна Україна" атакує українських діячів окупованої Пряшівщини і провідних письменників ЧСР

Київ. — В числі 78-му з 27 серпня ц. р. газети „Літературна Україна", що називає себе „органом Правління Спілки Письменників України", появився репортаж совєтського письменника Віталія Петльованого п. н. „Не вийшло і не вийде" з негідними нападами й доносами на українських діячів Пряшівщини та видатних письменників Чехо-Словаччини. „Не можна без подиву і обурення — пише В. Петльований — читати в пряшівській газеті „Нове Життя" „студії" літераторів Ю. Бачі та І. Мацинського про „доцільність" повернення віруючих цього краю в лоно уніятської церкви. Цим „демократам" байдуже до того, що уніятські пастори протягом всієї своєї кривавої історії тільки про те й дбали, щоб трудящі українці слухняно несли іноземне ярмо. Яку ж то своєрідну пам'ять треба мати, щоб у 200-річчя Коліївщини геть забути, як наші предки висловлювали в тяжкій боротьбі своє ставлення до уніятів — носіїв політики поневолення українського народу. Забули автори „студій" і про те, як уніятські владики освячували ножі есесівських головорізів і проповідували покору серед тих, кого вивозили гітлерівці в рабство.

Я також нічого не писав про письменників Чехо-Словаччини. На жаль, з ними зустрітися нам не довелося. Гольдштюкер, якого ревізіоністи призначили головою Спілки, та його вірний зброносець Прохазка розігнали всіх прогресивних, вірних соціялізму і радянсько-чехословацькій дружбі літераторів. Говорити ж з Прохазкою чи Гольдштюккером не було сенсу, хіба можна переконати в чомусь цих махрових націоналістів і перерожденців, що давно продалися американському жовтому дияволу!"

Італія закидає Москві порушення останнього атомового договору

Рим. — Італійський міністер закордонних справ Джузеппе Медічі заявив, що Італія стримується покищо від підписання міжнародного договору проти поширення атомової зброї — у зв'язку з совєтською агресією проти Чехо-Словаччини. Названий міністер, промовляючи на надзвичайній сесії італійського парляменту, звернув увагу, що договір проти поширення атомової зброї забороняє всім атомовим державам „погрожувати або вживати силу проти територіяльної непорушности й політичної незалежности будькотрої держави'. Своєю інвазією до Чехо-Словаччини — стверджував Джузеппе Медічі — Совєтський Союз зламав ту постанову договору, що її сам встановив і прийняв. Тому, що й італійські комуністи ставляться неґативно супроти совєтської інвазії в ЧСР, то весь італійський парлямент займає одностайно вороже становище супроти того акту Совєтів.

Ґватемальські комуністи твердять, що це вони вбили амбасадора ЗСА

Вбитий комуністами амбасадор ЗСА Джан Гордон Майн

Ґватемаля. — В заяві, підписаній однією з головних ґватемальських комуністичних партизанських організацій — „Повстанчі Збройні Сили" стверджується, що вбивство американського амбасадора Джана Гордона Майна було переведене за наказом проводу цієї організації і її ж членами. Атентант на амбасадора Майна був виконаний кількома молодими людьми в час, як він їхав автом. Амбасадора хотіли спершу витягнути з авта, і коли він ставив опір, його застрелили сальвою куль з автоматної рушниці. В заяві ґватемальських комуністів говориться, що члени „Повстанчих Збройних Сил" хотіли схопити амбасадора Майна в полон і тримати, як закладника, для виміни на арештованого недавно провідника ґватемальських партизанів Каміля Санчеза, і що вбито його тільки тому, що пробував втекти" з рук атентантників. Комуністи заповідають, що вони переведуть дальші акти терору, щоб добитися звільнення Каміля Санчеза. Тіло вбитого амбасадора буде перевезене мабуть до З'єдинених Стейтів Америки і похоронять його на Арлінґтонському Національному Цвинтарі. Після атентанту проголошено у Ґватемалі вийнятковий стан.

Видано другий том праці проф. Н. Полонської-Василенко про Запоріжжя 18 століття

Мюнхен. — Під фірмою Української Вільної Академії Ннук в Німеччині й у видавництві „Дніпрової Хвилі" появився другий том великої праці видатного сучасного українського історика проф. Наталії Полонської - Василенко п.н. „Запоріжжя XVIII століття та його спадщина", перший том якої був виданий у названому видавництві 1965 року. В другому томі, який нараховує 248 сторінок, авторка виводить документальну картину історії Південної України після зруйнування Запорізької Січі.. Цей том охоплює статті: Заселення Південної України всередині XVIII ст. До історії першої Новоросійської губернії. Перші кроки єврейської колонізації в Південній Україні. Нездійснений архітектурний проєкт (до історії Катеринослава). Матеріяли до історії Гірничої Промисловости Донбасу та Південна Україна після зруйнування Січі. Завершується цей том показниками імен і топографічних назв.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Свято Праці

Американський День Праці, що його відзначається в перший понеділок у вересні, завжди яскраво різнився від свята 1-го травня, що проходить під червоним прапором. Першотравневе свято, встановлене II Інтернаціоналом у 1889 році як символ міжнародної солідарности робітників і їх боротьби за покращання своєї долі, на переломі мин. й цього сторіччя було у великій пошані в усіх, що прагнули соціяльної справедливости і виступали проти визиску робітників. І в молодій Українській Народній Республіці визнано день 1-го травня за державне свято. Скомпромігували його щойно московські большевики, які під облудним гаслом „влада робітників і селян" перетворили ці обидві верстви народу в невільників держави, і які з робітничого свята зробили маскараду із демонструванням совєтської збройної потуги.

Соціялістичні теоретики, які прийняли Марксову теорію клясової боротьби, не передбачили постання і розвитку робітничих спілок, колективних договорів праці, безпосередньої участи робітників у розвитку й зисках промислових закладів, не уявляли такого добробуту робітників, яким вони втішаються у високорозвинених країнах, у першу чергу — в З'єднаних Стейтах. І тому щорічне свято праці у першому тижні вересня проходить в ЗСА під знаком передусім — відпочинку, розваги. Коли й відбуваються паради, то вони мають радісно-маніфестаційний, а не войовничо-демонстраційний характер. Бо й проти кого демонструвати?! В Америці до світу праці належать не самі тільки робітники чи взагалі працівники всіх родів і ступнів, але також працедавці та адміністрація верстатів праці. У минулому році було в ЗСА 73.800.000 затруднених цивільних осіб і понад 3 мільйони державних урядовців. Це велетенська сім'я, підстава могутности, розвитку й поступу країни.

Большевицька інвазія проти Чехо-Словаччини підкреслила знову різницю між вільним і невільничим світом. Ця інвазія прийшла, як вияв страху Москви перед правом людини вільно думати, жити й працювати, як і де хто хоче. Цей останній брутальний виступ Москви ще більше поглибив антикомуністичні настрої серед загалу американського робітництва, що живе й працює у вільній країні.

Перемога здорового глузду

Від 12-го березня — перших цьогорічних президентських правиборів у Ню Гемпширі, в яких до того часу відносно мало відомий сен. Юджен МекКарті з Міннесоти здивував усіх, одержавши 14,000 голосів у порівнянні з тільки 17,000 голосами, що їх віддано за кандидатуру президента Джансона, кожний день приносив вістки про його успіхи. Головно студенти й студентки захоплювалися його виступами і добровільно впряглися до воза його агітаційної кампанії. МекКарті проповідував негайне й беззастережне припинення бомбардування Північного В'єтнаму та відтягнення щомісячними транспортами американського війська з В'єтнаму. Коли президент Джансон зрікся своєї кандидатури, сенатор Роберт Кеннеді згинув в атентаті, а найвидатніші політичні приятелі родини Кеннеді і співробітники покійного сенатора приєдналися до табору МекКарті — надзвичайно зросли шанси МекКарті на перемогу.

Аж ось виявилося, що в голосуванні на Демократичній конвенції в Шикаго сенатор Юджен МекКарті здобув на свою кандидатуру тільки 601 голос, а сенатор Джордж МекГоверн, що проповідував таку саму програму — 146 голосів, разом 747. Зате Гюберт Гомфрі, що підтримував політику президента Джансона супроти В'єтнаму — здобув 1.761 голос. Так само велика більшість конвенційних делеґатів висловилася за плятформу, в якій узалежнювалося припинення всіх налетів проти Північного В'єтнаму від ґарантій, що внаслідок цього „не потерплять американські вояки у В'єтнамі": 1.567 голосів було „за" таку резолюцію, а тільки 1.041 „проти".

Це був вияв здорового політичного розсудку, який не дав себе стероризувати демонстраціями десятка тисяч бітників і гіппісів на вулицях Шикаґа, ані не піддався пацифістичній демагогії різних лібералів. Обрання віце-президента Гюберта Гомфрі на офіційного репрезентанта Демократичної партії в цьогорічних президентських виборах, а не будь-котрого з його угодівських суперників, доказало, що більшість Демократичної партії і головно її провід керуються здоровою державною рацією, а не сентиментами та погонею за популярністю. Інша річ, що Гюберт Ґомфрі має перед собою важке завдання боротись за перемогу в атмосфері, що її створили внутрішньопартійні спори.

Viator

ПРИНАДИ ДЕСПОТИЗМУ

Монпельєр, Франція. — Один російський поет, що жив за царя Миколи I (1825-1855), був так захоплений абсолютною владою свого монарха, що написав у своїм вірші до підданих Російської імперії:

Хоть ты есть раб,
но раб царя вселенной.

Пригадаємо ще недавнє захоплення необмеженою владою тирана Сталіна в різних політичних колах світу: поезії, музичні твори, романи, мистецькі образи і т. д. присвячувано цьому деспотові. Навіть поет високої культури — Максим Рильський „ужарив" був вірша — „Пісню про Сталіна" . . .

Захоплення російським деспотизмом в країнах Заходу не новина. Уже цар Петро I (1689-1725) умів знайти в Західній Европі приклонників свого режиму, добровільних чи куплених.

Яскравий приклад: філософ освічености француз Вольтер написав був книжку про Карла XII, короля Швеції, де між іншим з симпатією згадав Україну: „Україна завжди хотіла бути вільною". Але, коли російський уряд заплатив великий гонорар, той самий Вольтер не відмовився побувати в Петрограді в гостях у цариці Катерини II (1762 - 1796) і з іншими французькими „філософами освічености" писав похвально про царицю, яка зміцнила самодержавний режим, опираючися на шляхту.

Французькі філософи освічености були у великій мірі циніками: до них належав і швайцарець Жан Жак Руссо.

Але були в Західній Европі також люди ідеалістичних поглядів, що покладали великі надії на російських самодержавних монархів. Роберт Оуен, гуманіст і реформатор, творець слова „соціялізм", мріяв, що цар Олександер I (1801-1825) допоможе йому здійснити пляни організації кооперативних підприємств в Англії та в інших країнах, щоб поліпшити життя робітництва.

Такі надії мав і французький реформатор Консідеран, автор книжки, з якої взяли ідеї Маркс і Енгельс для свого „Комуністичного Маніфесту" (1847).

Інший англійський реформатор Коґден був так захоплений надіями на „поступовий" режим Росії, що видав 1835 року книжку в обороні цієї деспотичної монархії п. з. „Росія: лікування проти русофобії".

Після поразки Наполеона I під Ватерльо 1815 р. навіть у Парижі, де стояло російське військо, солдати-кріпаки, французькі співаки прославляли царя Олександра I: „Нехай живе Олександер, цар над царями! Він, не вимагаючи нічого, дає нам закони".

Надії на російських царів, ніби покликаних „законами історії" чи „Провидінням" обновити і зцілити „гнилу Европу" знаходимо і у пізніших авторів. Наприклад, 1854 року в Парижі видано книжку Ернеста Кердеруа під назвою „Слава! Або — революція з допомогою козаків". Автор цієї книжки нарікав на занепад Західньої Европи, де, мовляв, немає щастя, нема надхнення в літературі, успіхів у мистецтві, „благородства у наших серцях". Західня Европа втратила силу, життєрадість і здібність до революції: „Всі громадяни розділені ієрархічно, привілеї поширились з часом на більшість людей, котрі будуть до смерти противитися революційним спробам меншости".

Як же можна „розбити золоте намисто, що нас душить?" Кердеруа покликав надію тільки на „людський потоп": наша будучність тільки в хаосі, наша поміч тільки в загальній війні".

Автор сподівався, що лише військова навала може зруйнувати ненависний йому устрій: „Теперішня Европа може відродитися тільки через повне обновлення — через смерть".

Хто ж мав би принести це „обновлення" підупалій Европі? Кердеруа знайшов „спасителів": „Шукайте і знайдете. Ви знайдете на півночі народ цілковито без спадщини (минулого), зовсім суцільний, дуже сильний, цілком безжалісний народ вояків. Ви знайдете росіян . . . Це — об'єднана сила, компактна, загальна, сила, здібна переносити всі втрати і постійно відновлятися в організмі націй, що може і хоче постачати людей і засоби до безконечности".

Кердеруа вважав, що Західня Европа з її цивілізацією засуджена на загибель. Революція має принести в Европу варварство: „Революція — це все те, що не є цивілізоване, все, що ще має діяти, все, що не виконало свого призначення".

Кердеруа не був одиноким з своїми надіями на „революцію зі сходу". Майже одночасно, 1853 року, приятель Маркса німець Бруно Бауер, видав книжку „Росія і германство", в якій знаходимо думки, подібні до його французького сучасника. Бауер писав про неминучий занепад „старої цивілізації": „Питання в тому, чи германський світ виживе або чи єдина російська нація дасть напрям новій цивілізації".

У 1858 р. Бауер провідав Маркса в Лондоні і пробував його переконати, що „старий устрій" в Західній Европі мусить бути зруйнований, і що це зроблять тільки „східняки": „Бо східняки єдині мають справжню ненависть до західняків, і Росія — це єдина суцільна маса на Сході".

Кердеруа пішов далі за Бауера, бо просто „поставив карту" на російський деспотизм: „Деспотизм — це мамка - годувальниця для новонароджених народів . . . Є деспотизми, які я називаю ентузіязмом, і другі, що я їх назву недбальством. Молоді народи, що йдуть уперед, здобувають і діють, приймають деспотизм першого сорту".

Далі автор так вихваляє російський деспотизм: „Сучасний царат — це завойовницький деспотизм, активний, сміливий, він має підпору в своїх народах для своїх інвазій".

Далі французький звеличник російського деспотизму писав: „І я кажу цареві Миколі: — Володарю півсвіту, людино півночі! Не давай ні замирення ані пощади Заходові! Удар мечем і отрутою, пожежею і несподіваним нападом! Купуй зраду, роздери договори, почни війну варварським способом! Революція потребує ніколи страшного знаряддя. Миколо, революція тебе вибрала!"

Незалежно від цього французького ентузіяста деспотизму, російський революціонер-анархіст Михайло Бакунін 1857 р. писав до царя Олександра II, щоб став на чолі революційного руху в Европі . . .

З цих прикладів видно, що нема нічого нового під місяцем. Коли російський поет Олександер Блок у поемі „Скити" загрожував „західнім братам" поламати кості, якщо вони не схочуть прийняти большевицької революції, і коли Сталін послав свої армії на Захід „визволяти народи", то це було здійсненням мрій ентузіястів деспотизму — француза Кердеруа і Бруна Бауера.

Леонід Полтава

ДО 70-РІЧЧЯ МИКОЛИ М. АРКАСА

Репортаж

(1)

Казково-дивно минає час! Яких 60 років тому на ґанку великого сонящного будинку у місті Миколаєві на Херсонщині народний діяч, талановитий композитор-самоук, автор опери „Катерина", український патріот грецького походження Микола Аркас покликав до себе сина, також Миколу, або, як його з любов'ю звали вдома — Микосю. Білявий хлопчина уважно слухав розділ про походи козаків за море. . . Навколо ще були степи, сиві могили, і малий Микося із своїми побратимами-хлопчаками вирушав туди „на бої" з дерев'яними шаблями, луками й списами . . .

„Історія Руси - України" витримала багато перевидань, хоч її автор, — Аркас-Батько не був істориком. Високо інтелігентна людина, він знав українську історію, і з любов'ю писав свою книжку для сина.

Понад півстоліття минуло від того часу. Давно відійшов з цього світу Аркас- Батько (1852-1909), який сказав російській владі, що віддасть свою почесну шаблю, але не відступиться від українства. Він залишив нам „Історію України-Руси", оперу „Катерина", сотні записів народних пісень і між дітьми — сина-письменника, д-ра філософії Миколу Миколовича Аркаса.

Ще молодим, за УНР М. Аркас брав участь в Українському козатві у м. Миколаєві над Богом. Але доля обернула все так, що був мобілізований до Білої Армії, поранений під час бою з большевиками, після відступу опинився в нашому посольстві в Болгарії з матір'ю, Ольгою Іванівною, одержав українське підданство і пашпорт УНР. До речі, д-р М. М. Аркас не змінив свого підданства і пашпорт з тризубом уважає своїм найважливішим документом, з чим довелося рахуватись навіть еміґраційним службовцям.

Ще в Миколаєві М. Аркас закінчив клясичну гімназію. Оселившись у Чехо-Словаччині, закінчив у Празі факультет Українського Вільного Університету і у 1926 р. був промований на доктора. Одружився з Валентиною Щупляк — кубанською козачкою з станиці Пашківської, і в 1941 р. у Празі в них народився син, якого — за родовою традицією — також назвали Миколою. І одного із своїх синів цей, наймолодший з Аркасів, також назвав іменем діда й прадіда. До речі, рід Аркасів походить з Греції: переслідувані турками, як учасники визвольної боротьби, Аркаси були змушені втікати за Чорне море, потрапили в Україну, вірніше ж у Російську імперію. Прадід д-ра Аркаса був адміралом Чорноморської фльоти.

Далеко залишились затишні Ржевниці під Прагою, де з 1921 року жила родина Аркасів, де д-р М. Аркас працював як службовець на консервній фабриці і одночасно — за намовою матері, яка померла в 1935 р. — перекладав „Іліяду" на українську мову. Працював майже 20 років, та вже багато років минуло, а велетенський рукопис лише мандрує з рук до рук. Видавництво „На Горі" придбало переклад, але не має фондів на його видання. Українці в Канаді дають дійсно приклад активної любови до своєї рідної культури, створюючи одномільйоновий Шевченківський Фонд, але українці в Америці все ще не дозріли до такого необхідного почину.

У 1949 році земля вже горіла під ногами в окупованій комуністами Чехо-Словаччині, і родина Аркасів мусіла залишити Золоту Прагу. Залишила там велику бібліотеку, багато рукописів, фотоальбомів тощо, але головне здобула — свободу. Микола Миколович у Франції вчителював у Версалі, дружина шила, і так якось можна було вижити у важких 1949-58 роках коли Францією „керували" понад 30 партій . . . Хоч у той час вже почало давати знати про себе серце, Микола Миколович не раз порався на грядочках в Руассі-ан-Брі чи в Бесанкурті, де жив з родиною в домі п-і Прокопович, вдови по діячеві УНР; в тім же домі мала гарну кімнату і вдова по сл. п. Головному Отаманові Симонові Петлюрі, пані Ольга Петлюра. Там д-р М. Аркас увесь вільний час присвячував праці над багатотомною „Родинною хронікою", остаточно закінчив переклад „Іліяди", зладив віршований переспів „Слова про полк Ігорів", що вийшов окремим виданням у в-ві „Українські Вісті" в Новому Ульмі, в Західній Німеччині працював над книжкою „Велике лихоліття" — спогадами учасника війни 1918-20 рр. (600 стор. машинопису).

У „Родинній хроніці" син не лише змалював портрет свого батька-народолюба, а й оспівав чарівну степову Україну, її працьовитих людей, блискучо передав дух доби. Взагалі, спогади д-ра М. Аркаса—це невичерпна скарбниця народних дум і переказів, жартів, дотепів, спостережень над природою, екскурсів у минуле України... Деякі епізоди дійсно унікальні, як, для прикладу, розповідь про подію на Чорному морі: з російського бойового корабля за наказом адмірала, діда М. Аркаса, викинули у воду „Кобзар" Т. Шевченка, знайдений у молодого офіцера — сина адмірала. Це — прилюдно, на службі. А вдома адмірал російської ескадри сказав синові: „Тут можеш мати „Кобзаря", вдома ти собі господар". Корабель був власністю російської імперії. Рідний дім був власністю Аркасів.

У Франції д-р Микола М. Аркас почав втрачати зір, внаслідок давньої контузії на протибольшевицькому фронті. З усіх сил працювала дружина, щоб утримати хоч родину на поверхні. Без нарікань, Валентина Яківна працювала по 15 годин на день і, хоч яка втомлена, завжди була щаслива своїм сином і мужем. У той час із Франції втікали навіть французи: обідуючи в скромному ресторані коштував цілого дня праці . . . І хоч як не хотілось Аркасам покидати Европи, та довелось. Родина була змушена переселитись до Америки, де й оселилась у винятому будиночку на Лонґ Айленді, над морською затокою. Дружньо взялися до праці, але одного дня д-р М. Аркас під час роботи зомлів, і лікар, знавець серцевих хвороб, заборонив йому працювати. І знову все лягло на плечі вірної дружини, яка належить дійсно до жінок-героїнь.

Допомагаючи в хаті, де довелось перейти з вищого світлого поверху у напівпідвальний, бо дешевший, д-р Микола Аркас знову взявся за рукописи. Лише взимку чи пізньої осени, коли над містечком віють холодні морські вітри, він працює в своєму кутку, під портретом Т. Шевченка і свого улюбленого Батька. Коли ж дозволяє погода, вся „письменицька канцелярія" переноситься під пагорб, між дерева, де є затишний куточок, грубо збиті подобія стола і крісла. Вітерець

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Поворот до матріярхату

Багато у нас тепер пишеться й говориться про Український Патріярхат, а проте в нашого друга Олекси все ж таки актуальнішою є справа українського матріярхату . . .

— Ви кажіть собі, що хочете, — говорив учора на „Веселці" друг Олекса, — а в мене у хаті всевладно розпаношився український матріярхат! До моїх прав та обов'язків, як батька і господаря дому, належить перш за все принести до хати чека, подивитись, як він виглядає, і віддати в руки жінці. Вона вже знає, що з ним робити, як господарити . . . Фактично ми обидва з сином в неї на ласці. Кожної п'ятниці мама виділяє нам обом так звані в Америці „кишенькові гроші" або „трінґельд", — як казали колись у Львові: синові дає десятку, а мені п'ятку.

— Слухай, жінко, — пробував я спершу протестувати, — таж то чиста дискримінація, що такий міґлянц дістає десять талярів, а я, батько родини, тільки п'ять!

— А тобі навіщо більше грошей? — змітиґувала мене жінка. — Син — молодий хлопець, має різного роду видатки: час від часу мусить взяти дівчину на Союзівку чи запросити її до „Орхідеї" на дрінка, ну, а ти що? . . Не куриш, не п'єш, за дівчатами не ганяєшся, бо мусиш своє серце соколити, — то ж сиди тихо і не рипайся! Будь задоволений з того, що маєш.

Що правда, то не гріх . . . З того часу, коли я дістав першу атаку, в лікарні мені сказали, що це „осторога", — чоловік уже й на холодне дмухає. „Брате, тримай бики, бо процесія йде! — сказав мені пан доктор Осінчук. — Хочеш жити — перестань пити і курити, а так взагалі обмежуйся до найконечнішого . . ." То я вже так себе обмежив, що тільки раз на тиждень їду до „Лиса Микити" на мале пиво! Так-то наші лікарі в тісній кооперації з нашими жінками закріпляють у нас матріярхальний устрій! Ба, що гірше: тиск матріярхату відбивається вже й на молодшому поколінні!

— Тату, — каже мені недавно син-студент, — я хотів би запросити колись до нас, до хати, мою дівчину. Мама вже погодилася. А ти що скажеш?

— Якщо мама погодилася, то я не маю нічого більше до говорення, — кажу йому. - Проте, коли ти справді хочеш почути мою думку, я раджу тобі: не будь дурний! Не клич дівки до хати, щоб не придивилася до них матріярхальних порядків, які у нас завелися! Бо ще задивиться на твою маму і по шлюбі загнуздає тебе так, як мама мене загнуздала.

— Пропало діло, — махнув рукою син, — вона вже мене загнуздала і без шлюбу . . .

— З цього я роблю висновок, — закінчив свою сумну розповідь друг Олекса, — що наше родинне життя в екзилі вертається до епохи матріярхату.

Ігор

ЛИСТИ ЗАСУДЖЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЮРИСТІВ

(2)

Будучи членами УРСС і розділяючи її програму, підсудні Лук'яненко, Вірун, Кандиба, Луцьків, Лібович між собою вели розмови на антирадянські теми, підбирали з нестійких людей і бувших членів ОУН для вербовки в УРСС, роз'яснювали програму УРСС і шляхи її реалізації.

З метою розробки форм і методів боротьби проти радянського ладу, активізації ворожої антирадянської націоналістичної діяльності, 6 листопада 1960 р. в м. Львові на квартирі підсудного Кандиби було проведено зборище керівних учасників УРСС, в роботі якого прийняли участь Лук'яненко Л. Г., Вірун С. М., Кандиба І. О., Луцьків В. С.

На зборищі була обговорена програма УРСС, завдання та методи боротьби організації.

В виступах на зборищі Лук'яненко, Вірун, Кандиба, Луцьків погодились, що кінцевою метою УРСС є відірвання Української РСР від Союзу РСР, на зборищі робились наклепи на теорію марксизму-ленінізму, на даному етапі учасники зборища особливу увагу приділяли організаційним питанням, розширенню організації і створенню осередку в підприємствах, установах, районах і областях Української РСР, підсудний Луцьків закликав до посилення роботи в армії і збройної боротьби проти радянського ладу.

Друге зборище учасників УРСС було призначено на 22 січня 1961 р., але не відбулося в зв'язку з арештом її керівників.

Таким чином Лук'яненко Л. Г., Вірун С. М., Кандиба І. О., Луцьків В. С., Лібович О. С. зрадили Батьківщині — Союзу РСР, створили ворожу організацію УРСС, ставили своєю метою боротьбу проти радянського державного ладу, КПРС і її марксистсько-ленінської теорії, відірвання Української РСР від Союзу РСР і створення так званої „Самостійної України".

Підсудний Кіпиш і Боровницький одержали тексти програми УРСС, заздалегідь знавши про її антирадянську суть і таку, що направлена проти радянської держави і КПРС, читали програму і переховували як знаряддя і засоби вчинення злочину, направленого на зраду Батьківщини — Союзу РСР, відірвання Української РСР від Союзу РСР і створення так званої „Самостійної України"».

Вирок закінчується так (стор. 2-3 вироку):

«При обранні мір покарання Судова колегія враховує, що підсудний Лук'аненко на час організації УРСС був штатним пропагандистом Радехівського РК КПУ, його керівну і організуючу роль в УРСС, виключний цинізм, з яким він боротьбу проти радвлади і КПРС.

При обранні міри покарання Віруну, Кандибі, Луцьківу, Лібовичу, Кіпишу і Боровницькому Судова колегія враховує особовість підсудних, ступінь їх вини і небезпечність скоєних злочинів.

Керуючись ст. ст. 324, 333, 334, 335 КПК Української РСР, Судова колегія Львівського обласного суду

ПРИГОВОРИЛА:

Лук'яненка Льва Григоровича на підставі ст. 56, ч. 1 КК УРСР до смертної кари — розстрілу, з конфіскацію належного йому майна, на підставі ст. 64 КК УРСР до 15 років позбавлення волі в виправних трудових колоніях, а по сукупності вчинених злочинів на підставі ст. 56, ч. 1 КК УРСР вважати засудженим до смертної кари — розстрілу з конфіскацією належного йому майна.

Кандибу Івана Олексійовича на підставі ст. 56, ч. 1 КК УРСР на 15 років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацією належного йому майна, на підставі ст. 64 КК УРСР до 12 років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях, а по сукупності вчинених злочинів на підставі ст. 56, ч. 1 КК УРСР вважати засудженим до 15 (п'ятнадцяти) років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацією належного йому майна.

Віруна Степана Мартиновича на підставі ст. 56, ч. 1, КК УРСР на 11 років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацію належного йому майна, на підставі ст. 64 КК УРСР до десяти років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях, а по сукупності вчинених злочинів на підставі ст. 56, ч. 1 КК УРСР вважати засудженим до 11 (одинадцяти) років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конкацію належного йому майна.

Луцьківа Василя Степановича по ст. ст. 56, ч. 1, 64 КК УРСР по кожній з них зокрема на 10 років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацію належного йому майна, а по сукупності вчинених злочинів вважати засудженим до 10 (десяти) років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацію належного йому майна.

Лібовича Олександра Семеновича по ст. 56, ч. 1, 64 КК УРСР по кожній з них зокрема на 10 років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацію належного йому майна, а по сукупності вчинених злочинів вважати засудженим до 10 (десяти) років позбавлення волі в виправно-трудових колоніях з конфіскацію належного йому майна.

Термін відбуття міри покарання зарахувати Віруну С. М., Кандибі І. О., Луцьківу В. С. з 20 січня 1961 р., Лібовичу О. С. з 25 січня 1961 р., Кіпишу І. З. з 23 березня 1961 р., Боровницькому Й. Ю. з 24 березня 1961 р.

Стягнути з майна засуджених Лук'яненка Л. Г. та засуджених Віруна С. М., Кандиби І. О., Луцьківа В. С., Кіпиша В. З., Боровницького Й. Ю. по 50 (п'ятдесят) крб. судових витрат в дохід держави.

Міру запобіжного заходу відносно всіх засуджених залишити попередню — тримання під вартою.

Вирок може бути оскаржений до Верховного суду Української РСР в 7-миденний термін з дня вручення копії даного вироку.

Головуючий — Рудик
Народні засідателі — Люборець, Гершуненко
З оригіналом згідно:
Голова Львівського облсуду
підпис (С. Рудик)
(стор. 7-8 вироку)

Як видно з вище наведеного, нам пред'явлено дуже грізне звинувачення, а у зв'язку з цим і обрано відносно нас такі суворі кари. Але таке звинувачення не відповідає фактичним обставинам нашої справи, тому що наші діяння такі, яких не тільки немає жодних підстав кваліфікувати як зраду Батьківщини, а й злочинними взагалі.

Я не заперечую того факту, що брошуру під умовною назвою «Проект програми УРСС», автором якої являється Лук'яненко, ми мали у своєму розпорядженні, читали її самі та й багатьом другим давали її читати, але зміст її не являється аж надто таким грізним, як це вказано у вироці.

(Далі буде)

ДО 70-РІЧЧЯ МИКОЛИ М. АРКАСА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

гортає сторінками книжок, нерозлучні котики вигріваються на сонці, з вулиці долітає гарканина авт. А Микола Миколович низько схиляється над аркушем, щоб бачити, що пише.

Він — незвичайний працівник. Йому ще ніколи, мабуть, не вдалось підігріти молока, бо воно конче закипить і вибіжить. Зате ця висока і струнка людина з сивою чуприною над витонченим, подовгастим обличчям, здатна довгими годинами працювати, не розгинаючись, над тим, до чого покликаний.

Характеризуючи письменницький талант Миколи М. Аркаса, не можна не згадати про гумор і проникливість М. Гоголя, про романтичну піднесеність Ю. Яновського чи, може, О. Довженка. З цих елементів постає він, український письменник нашого часу, автор наукової-белестричної книжки — джерела знань і справжньої поезії, „Повість про наш степ широкополий". Навіть у суто, здавалося б, науковій праці, як „Історія північної Чорноморщини", д-р М. Аркас виступає як надхненний співець і звеличник української землі, історії, наших змагань. Цю працю на 570 стор. має в своєму розпорядженні Видавництво „Гомін України" в Торонті, заходами сл. п. Євгена Маланюка, який мав так багато товариського почуття до Миколи М. Аркаса. І повість про український степ уже перебуває в Торонті. Схрестім пальці, щоб ці чудові твори побачили світ.

Годі перелічити всі довші й коротші статті, нариси, уривки із спогадів, що їх опублікував Ювілят у „Свободі", в альманах „Народної Волі" та „Українського Народного Слова", у „Крилатих", у лондонському журналі „Визвольний Шлях", у „Нових Днях" та в багатьох інших виданнях. Як науковець, він склав для чеського видавництва в Празі українсько-чеський і чесько-український словники: їх спалили советські „визвольники" в 1945 році. Цього літа д-р М. Аркас розпочав працювати над українсько-новогрецьким словником. Для кого? Хто його видасть? „Я працюю, бо ще можу працювати", — відповідає Микола Миколович. „А хто видасть третій і четвертий томи роману Фотія Мелешка, мого земляка? А він же й далі працює в літературі"...

Отак живе ця родина. Скоро по 5-тій ранку схоплюється дружина, і Микола Миколович поспішає провести її до зупинки, звідки треба їхати ще з годину до праці... Зробивши, що може, по господарству, Микола Миколович береться до своєї — до літературної.

Для кого працює ця сімдесятилітня людина?

В Америці, Канаді і в інших країнах десятки разів виставляли оперу його батька „Катерину". Багато разів автор цієї статті звертавсь із проханням до ансамблів: буде мати хоч малий прибуток — не забудьте про сина Аркаса, він має таку скромну пенсію, що її не можна вголос назвати. Але відповіді ніколи не було.

„Історія України-Руси" М. Аркаса написана для нього, для малого Микосі. Ту книжку багато разів перевидавали. Минулого року п. С. Кондратюк у Вінніпезі перевидав із спільником п. Матвієм Саранчуком „Історію Руси-України" М. Аркаса. Ціна примірника 7 дол. 25 ц. з пересилкою. Я знову звернувся до видавців, розповів у листі про сина. У відповідь прийшов лист, у якому п. М. Саранчук повідомляв з 9. 7. 1967 року: „Вислано до США до 2 тисяч книжок, Канада біля 2 тис. і пів, Австралія 300 кк. Лондон 500 с. к. к., Німеччина 100, Бельгія 100, Франція 200, Аргентина 50. Наклад 10 тисячний тираж. За короткій термін пішло в ход бульше Як 5 і пів тисяч... За надислану адресу п. полковника М. Аркаса виносим сердешну подяку!.. Він особисто одержить Історію"...

За моєю намовою писав до Вінніпеґу й д-р М. Аркас. Він хотів одержати кілька примірників книжки свого Батька; я ж прохав, щоб перевидавці чужої праці, на яку син має безпосереднє моральне право, прислали пенсіонерові бодай кілька десятків долярів. Чи це було нескромно? Чи наклад перевидання в 10.000 примірників нікому нічого не говорить?

Рік уже минає від часу, коли почалося те сумне „листування". Вже й Управа АДУК зверталась листом до перевидавців. Вже й Рік Прав Людини скоро мине. Вже й далеку Ржевницю під Прагою вдруге окупувала Москва, як у 1919 окупувала Миколаїв і зруйнувала родинне гніздо Аркасів.

Як хотілося б почути голоси читачів у цій справі, зокрема українців у Вінніпеґу і тих, які купують „Історію України-Руси" М. Аркаса в її вінніпезькому перевиданні.

Нічого, навіть книжки не одержав з Вінніпеґу д-р Микола М. Аркас. І не тільки звідти. Дійсно, часом лише власна гідність може втримувати людину в українській орбіті.

А тим часом Микола Миколович працює над українсько-новогрецьким словником, і напевно день народження 27 вересня, коли треба було б гасити аж 70 свічок, він проведе похилений над безліччю карток, низько-низько нахиляючись над столом, щоб їх ще бачити.

Буде шуміти морська вода в затоці. Шумітимуть вірні друзі — дерева. З окупованого Києва будуть долітати аж сюди сумні крики про „українських буржуазних націоналістів", які продались... Все йтиме і все минатиме. Не минатиме тільки та велика праця, якою нас обдаровує видатний син видатного Батька.

Кожна людина має свою мрію. Найбільшою мрією доктора філософії і українського національного письменника Миколи Миколовича Аркаса є переселитись до стейту Мейн — до лісів, річок, озер, подалі від змеханізованого XX століття.

Д-р Микола Аркас і сл. п. Євген Маланюк, Си Кліф, Н. Й., 1966 року

ШИКАҐО й ОКОЛИЦЯ!

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Шикаґо, Ілл.

повідомляє, що

в п'ятницю, 13-го вересня 1968 року

в годині 7:30 вечером

в Союзовому Домі

під ч. 843-5 Норт Вестерн Аве., Шикаґо, Ілл.

— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОКРУЖНІ ЗБОРИ

в яких обов'язані взяти участь члени Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, Відділові Делегати та Урядники таких Відділів УНСоюзу:

Шикаґо — 17, 22, 33, 35, 106, 114, 125, 131, 139, 157, 176, 220, 221, 243, 252, 259, 301, 379, 399, 423, 425, 452 і 472; Калумет Сіти — 80; Ґері, Інд. — 100; Геммонд, Інд. — 107; Палатайн, Ілл. — 136, 395; Гарвей — 335; Рокфорд — 250; Милвокі, Вис. — 103; Джоліет — 111; Піорія — 190 та Савт Бенд, Інд. — 499.

У ПРОГРАМІ НАРАД:

1. Організаційні справи;
2. Ювілейні справи;
3. Різні справи.

Головну доповідь виголосить

ЯРОСЛАВ ПАДОХ

головний секретар УНСоюзу

В зборах візьмуть участь також:

Інж. Степан КУРОПАСЬ, заст. гол. предсідника
Іван ІВАНЧУК, головний контролер
Олена ОЛЕК, головна радна
Тарас ШПИКУЛА, головний радний
Мирон КУРОПАСЬ, головний радний

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Іван Іванчук, голова — Теодозій Носієвич, секретар

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж.

АКАДЕМІЯ З НАГОДИ 42-ОЇ РІЧНИЦІ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ СВ. П. СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Академія відбулась 16-го червня у вщерть виповненій залі Українського Народного Дому про 140 Проспект Евню в Ірвінґтоні. Коли вже заля була виповнена численним громадянством, а з окрема гуртом українських комбатантів і молоддю, два комбатанти, члени місцевого Відділу ОбВУА впровадили на залю гостя, Проф. Бориса Мартоса і посадили в першому ряді крісел біля обох парохів місцевих УПЦеркви: о. прот. А. Селепини і о. прот. М. Харіщака. При піднесенні занавіси відкрилась гарно прибрана сцена з Тризубом і портретом св. п. Симона Петлюри на задній стіні.

Академія почалась американським гимном, який відограв на піяно І. Череута. Опісля двоє юнаків з ОДУМУ внесли на сцену вінок з квітами і стяжками і поклали його у стіп Тризуба.

На сцену вийшов голова комітету п. К. Степовий, який в імені святкового комітету в складі: Тов-а прихильників УНР, Комітету Співпраці Комбатантських Організацій в Нюарку: УПА Братства кол Вояків ІУД і Відділу ОбВУА відкрив свято і, на прохання, всі учасники свята на залі повстанням з місць і мовчанкою вшанували пам'ять Національних Героїв, св. п. С. Петлюри і полк. Є. Коновальця та всіх ін. тих, які в обороні Рідного Краю склали свої голови в боротьбі з наїздником.

Опісля проф. Є. Федоренко виголосив гарне змістом і формою святочне слово, яке зробило помітне враження на учасників свята його прийнято оплесками. Гарну деклямацію... „25-го травня 1926" виголосила з чуттям п. Г. Гончаренко.

В другій частині програми відограв п. І. Череута на піяно: „Золоті Київські Ворота", музика Мусорського, а В. Степовий відограв сольо скрипкове „сувенір"... при акомпаніяменті п. І. Череута. Соліст з гарним теноровим голосом п. Ємець відспівав при фортепіяновім акомпаніяменті Е. Вольца дві пісні: „Гуде вітер вельми в полі", та „Я сьогодні щось дуже сумую" — думу отамана І. Сірка.

В третій частині програми виступив жіночий хор „Горлиця" (12 осіб) при тов-і Прихильників УНР під батутою В. Пташинського з добрими і гарними голосами, і виконав пісні: „Прощай світе". Степового пісню про Орла з „Широким помахом, муз. Степового та „Зашуміла калинонька — музика Віленського, „Привіт вітчизні" — муз. Фоменка, „Наша дума, наша пісня" — Стеценка.

В останній точці програми музичний ансамбль Ю. ОДУМУ під керівництвом п. Р. Венке виконав: оперний балет, Сплячу Царівну — Чайковського, в'язанку українських мелодій — Прибильського і дію з опери „Весілля Фіґаро" — Моцарта.

Виконавців поодиноких точок програми учасники нагородили гучними оплесками. Відспіванням цілою залею національного гимну „Ще не вмерла Україна" закінчилось свято.

О. У.

„ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ МІЙ ТРУП"

Тільки „через труп" начальниці - комуністки В. Кулик мали пе реступити студенти в гуртожитку при технікумі в Межевій. „Начальниця" заборонила їм відзначити весілля студентів, бо це „негативно впливає на учбовий процес". „Молодь України" з 20 серпня пише на цю тему: „Добилася свого, торжествувала перемогу. І не думала про те, що своєю абсурдною вимогою зіпсувала настрій молодим та ще в такий урочистий день. Не можна це інакше розцінити, як жорстокість і черствість душі людської. Навіть коли це приховано за наказ начальника"

Успіх Святополка Шумського

Досить часто, останніми роками, читаємо в наших і чужомовних часописах про такого чи іншого українця, який працею і знанням добився поважного становища в торгівлі, індустрії чи науці, але не перший раз бачили ми повідомлення про українця, який вибився на поважне становище в тутешньому, так тяжко доступному, спеціяльно для чужинців, фінансовому світі.

Говоримо тут про п. Святополка Шумського, мешканця сонячної Каліфорнії, про якого ми читали та оглядали його знимку в англомовній пресі. — Ось тут в перекладі частина того, що було в цій пресі: „Пан С. Шумський, довголітній працівник найбільшої в світі фінансової інституції — „Банк оф Америка", — головних бюр Лос Анджелес, був підвищений на пост „траст" продавця. Уроджене́ць України, освіту свою зачав в Україні, доповнивши студіями економіки, банківництва, банкового права та керівництва в місцевих університетах, закінчивши ці студії з відзначенням".

Він та його дружина Марія, є мешканцями міста Таганга біля Лос Анжелесу. Горді ми бачити нашу людину, яка займає становище в „траст департаменті", такого гіганта, як „Банк оф Америка", там де нерв-центер фінансово - адміністративного життя, мастків корпораційних та приватних, там де праця над інвестиціями багатьох мільйонів вимагає надзвичайного та необмеженого довір'я, а це п. С. Шумський здобув!.

Від себе ще додамо, що п. Шумський та його дружина є членами УНСоюзу, відділ 257 в Лос Анджелесі, а п. Шумський є теж директором „Товариства акторів української сцени", та є загально активний в житті української громади. Мало наших людей інтересується справами банківництва та фінансів, а важно є мати доступ, нам одиницям і спільноті, до того фінансового світу, що є кормою світової економіки.

Шлемо сердечні гратуляції п. Шумському та бажаємо повних успіхів у його праці.

Громадянин

Замість квітів на могилу Незабутнього Друга

бл. п. Івана Гайчарика

померлого 1-го серпня 1968 р., складають на Фонд Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого

по 10.00 дол.: І. Ващак Меріден, І. Мазур Саутінґтон, В. Лех, Гартфорд; по 5.00 дол.: І. Попель, Я. Попель, Ню Гейвен, Б. Смілгис, Гартфорд, О. Яремішин, Амстердам. Разом 50.00 долярів.

Дружині Покійного Анні і синові Петрові, висловлюємо щирі співчуття.

Ділимося сумною вісткою з Рідкею і Приятелями, що 9-го серпня 1968 року помер у Водяним в Україні на 72-му році життя

бл. п. Інж. ЮЛІЯН ВИННИЦЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ЯРОСЛАВА — дружина
ЛЕВ і ІВАН — сини
ОКСАНА і ІРОЇДА — синові
ОКСАНКА, РОМАН, АНДРІЙ і ЮЛІЯН — внуки

Колишнім Маслосоюзникам, Друзям та Знайомим подаємо сумну вістку, що дня 27 серпня 1968 р. в Клівленді, Огайо, помер після тяжкої та довгої недуги на 75-му році трудолюбивого життя

бл. п. ДМИТРО МАЧАЛАБА

уроджений 28 жовтня 1893 р. в Дідушицях Великих, пов. Стрий, Україна. Бувший УСС учасник Визвольної Боротьби, ревний кооператор, довголітній працівник Маслосоюзу на важливому пості торгов. відділу спершу в Стрию, а відтак у Львові.

Похорон відбувся на місцевому українському католицькому цвинтарі в дні 29 серпня 1968 р.

Опечаленій Родині складаємо наше щире співчуття.

Замість квітів на могилу, просимо складати датки на народні цілі через Братство М. С.

УПРАВА БРАТСТВА МАСЛОСОЮЗНИКІВ

В середу, 4-го вересня 1968 р.

о год. 8-ій рано
у церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
при 7-ій вул. та
Українській Греко-Католицькій Церкві в РОСФОРДІ, Огайо
будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Невіджалуваного МУЖА, БАТЬКА і ДІДУНЯ

бл. п. ІВАНА ВАСИЛИШИНА

про що повідомляє

РОДИНА

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО І БРАТ

бл. п. ІВАН ВАСИЛИШИН

Горем і смутком прибиті, складаємо найщирішу подяку Всім тим, що допомогли нам і потішили в найбільш болючі хвилини.

Передовсім дякуємо Всечеснішим Отцям: ігуменові о. Катрісі за відправлення Панахиди в похоронному заведенні, парохові церкви св. Юра о. Ричкунові за відправлення Заупокійної Служби Божої, Панахиди та за слова розради, оо. Коваликові, Кекішеві і Рабісі за асисту у відправі Панахиди. Зокрема дякуємо панам: Е. Куровицькому і Ю. Бачинському за велику допомогу у переведенні похорону. Подяка панам: Л. Вербицькому і О. Длябозі за їхню поміч. Дякуємо організаціям: „Самопоміч", Український Народний Союз та ООЧСУ за гарні вінки. Особлива подяка організації ООЧСУ за віддання почесті Покійному своїм прапором.

Наша подяка Всім тим, що жертвували на Служби Божі за Покійного, та на народні цілі, як також тим, що своєю участю в Панахиді та похороні віддали Йому останню прислугу. Всім тим, які писемно, телефонічно чи особисто зложили свої співчуття та слова потіхи — щира подяка.

За промови після Панахиди в похоронному заведенні дякуємо панам: мґр. Є. Лозинському, радн. Б. Ластовецькому, д-рові Е. Жарському і д-рові Б. Ржепецькому. За прощальні промови на цвинтарі дякуємо панам: д-рові Я. Падохові, д-рові Р. Гуглевичеві та проф. Бачинському.

Сердечне спасибіг панам з Т-ва „Самопоміч" під проводом п. Дарії Степаняк за влаштування поминок після похорону. Спасибіг панам: Хоминові, В. Тисовському та Б. Хабурському за спів під час Служби Божої, Панахиди та відправи на цвинтарі.

За слова потіхи на прийнятті дякуємо панам: мґр. Лозинському, дир. Бехметюкові, Є. Манацькому, Ф. Колодієві та Б. Хабурському.

Спасибі Тим, що не жалували труду і з вакацій приїхали віддати Покійному останню прислугу.

На кінці дякуємо похоронному заведенню П. Яреми за взірцеве переведення похорону.

Хай Всевишній нагородить Вас Всіх сторицею.

Горем прибиті:

дружина — АНТИЗА
сини: д-р РОСТИСЛАВ з дружиною АННОЮ
БОГДАН
та внуки: МАРІЙНА ЛЮБОВ, НАДІЯ, ІВАН і МАРКО

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 25-го серпня 1968 року відійшла нечадійно у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п. МАРІЯ з ЛИСКІВ СВАРИЧЕВСЬКА

донька бл. п. о. Василя Лиска, пароха Ракобут, Галичина, народжена 7-го квітня 1902 р. в Буску, Україна.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 27-го серпня 1968 р. в Монтреалі, Канада.

В глибокому смутку:

муж — АНДРІЙ
сестра — ЯРОСЛАВА ЛІСОВЕЦЬ з мужем СЕМЕНОМ
брати — ЗІНОВІЙ ЛИСЬКО з дружиною ДОКІЄЮ
КОНСТАНТИН з дружиною ОЛЕНОЮ
сестрінки — ОЛЕНА ГЕНТІШ з Родиною
ЮРІЙ СТРУТИНСЬКИЙ з Родиною
братанки — СВІТЛЯНА НЕДІЛЬСЬКА з Родиною
ВОЛОДАР ЛИСКО з Родиною

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

У ВЕРЕСНІ НА СОЮЗІВЦІ —З'ЇЗД СТАНИСЛАВІВЦІВ

Союзівка, Кергонксон. — У днях 21 і 22 вересня відбудеться Другий з черги з'їзд земляків із Станиславівщини, що розпочнеться, після ранкової реєстрації, обідом, а від 2 год. дня — діловими нарадами. У суботу увечорі спільна вечеря - бенкет, мистецька частина і забава, а в неділю після Богослуження — спільний сніданок і закриття з'їзду. Ціна від дорослої особи із харчуванням і помешканням, від 12 дол. 50 до 9 дол. 50. Дорослі додатково платять по 2 дол. на коктейл. Діти до 12 р. платять половину ціни, а немовлята до 2 р. безкоштовно. Перед з'їздом вийшло 5-те число інформаційного бюлетеню „Голос Станиславівщини".

РАДІО МІСТА МЕЛФОРТУ ПЕРЕПРОСИЛО УКРАЇНСЬКОГО СВЯЩЕНИКА ЗА „ЖАРТ"

Едмонтон. — Тижневик „Українські Вісті" з 22 серпня помістив розповідь о. С. Юника, ЧСВВ, як він, почувши по місцевому радіо несмачний і наклепницький „дотеп", що „найменшою книжечкою в світі є книжечка про українське знання", пішов до редакції того радіо і попрохав пояснити, що це мало б значити. При тому, о. С. Юник розповів канадійським радіоредакторам, що в Україні була поставлена справа освіти вже за княжих часів. Візита закінчилась тим, що канадійський радіопрацівник сказав: „Жалую, що заповідач виразився в некультурний спосіб про українськиий нарід і на мою думку найменшою книжечкою для нас є власне наше знання про славне минуле українців. Запевняю, вас, шановний Отче, що більше не почуєте на нашій радістанції жартів, що ображували б який-небудь нарід".

ПОМЕРЛА ДРУЖИНА МИРОСЛАВА СКАЛИ-СТАРИЦЬКОГО

Париж. — Ще в липні померла в Парижі відома артистка-співачка сл. п. Євгенія з Ласовських, дружина оперового співака Мирослава Скали-Старицького, після довгої хвороби й боротьби з туберкульозою. Похоронні обряди відбулися в українському католицькому соборі св. Володимира, похорон 17 липня на кладовищі Баньє. Сл. п. Євгенія Ласовська-Старицька виступала на польській сцені, також із українськими концертами, у Львовській опері з Марією Сокіл, у чеських фільмах. Вона була дружиною Мирослава Скали-Старицького, сприяючи йому в здобутті вершин оперової кар'єри.

ПОМЕР СИН ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕНЦЯ В КАНАДІ

Едмонтон. — У Едмонтоні 5 серпня ц. р. помер, проживши 85 років, найстарший син першого поселенця-українця в Канаді Івана Пилипова — Василь Пилипів.

УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ — КАНАДІЙСЬКИЙ ДРАМАТУРГ

Вінніпеґ. — Газета „Едмонтон Джорнал" щорокy розписує конкурс на нові драматичні твори, виплачуючи переможцеві невелику суму, лише 100 долярів, зате даючи йому і його творчості важливий розголос. Цього року першу нагороду знову одержав українець, учитель Олег Купченко, за п'єсу під наг. „Куку Ріку". Минулого року він здобув першу нагороду на тому ж конкурсі, за драму „Сентеніял", темою якої було в основному 100-ліття державности Канади. Не відомо, чи ті п'єси вже перекладені на українську мову самим автором, або перекладачами для зацікавлених театральних кіл.

ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ І АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Від 15 жовтня почнуться в Українському Інституті Америки лекції з української мови, на які вже провадиться реєстрація. Крім того, будуть відбуватись лекції англійської мови для дорослих, які мають вищу освіту і бажають покращити знання англійської. По аплікації та для інтерв'ю в справі обох курсів звертатись письмово або телефонічно, на адресу:
2 East 79th St., New York, N. Y. 100021, тел. (212) 288-8660.

Бронкс, Н. Й.

ДІТИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В ПОКЛОНІ БАТЬКАМ-МАТЕРЯМ

Старанням Батьківського Комітету та під патронатом 82-го Відділу СУА діти школи українознавства при парафії св. Покрова вшанували матерей і батьків окремим святом 26-го травня Свято підготовила вчителька школи п-ні Леся Кіршак, відкрив його голова Батьківського Комітету п. М. Стасів, а програму провадив уч. Ігор Раковський. Привіт батькам-матерям сказав уч. Петро Миськів. Збірно виконали діти другу яву сценічної картини М. Шостак-Гасюкової за Уляною Кравченко „День Матері" та молитву укладу Р. Завадовича „Благослови нас, Божа Мати". Дитячий хор відспівав „Пісню на Свято Матері" Гадая з музикою О. Залеського та його ж „Усміхнися, сонечко" на слова Р. Завадовича. Деклямували — Марта Іванчишин і Ліда Стасів „Величаєм Тебе, Мамо", Андрій Раковський „Велике свято" М. Матули, Андрій Стасів „Мамо кохана" та збірно пластуни „Ти для мами все дитина". Народній танець „Катерина" танцювали діти: Аня Баб'як, Ліда Гошовська, Мері-Марта Гніздовська, Марта Дарка Дика Іванчишин, Надя Миськів, Ліда Стасів, Лариса Стасів і „Горлицю" — Ірка Гнатів, Оксана Лотоцька, Надя Стецок та „Козачок" — виконав дует: Дарка Дика й Богдан Лотоцький. Л. Стасів відіграла на піяніно „Рідна мати моя" Майбороди й „Токатіну" Кабалевського, Марта Іванчишин — „Черешеньку" Фоменка і композицію Бетговена. Атракцією свята був живий образ до якого вірш „Три матусі" написав поет Леонід Полтава. Вірш деклямувала маленька Христя Гонко.

В останній частині свята заступниця голови 82-го Відділу СУА п-ні Н. Попель привітала присутню на залі найстаршу маму, яка прибула сюди на відвідини з України. Діти вручили їй китицю багряних троянд. Після цієї зворушливої хвилини діти обдарували своїх мамів квітами, а Батьківський Комітет і господарські референти 82-го Відділу СУА вгощали присутніх буфетом.

В. Б.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„КУДИ ВЕДУТЬ ЛІСОВІ СТЕЖКИ"

Під таким наголовком інфомувала „Молодь України" з 20 снерпня про „походи учнів" у лісах на Поділлі, шляхами, якими проходили комуністичні партизани під час другої світової війни. У Шебулянському лісі діти знайшли землянки так зв. другої української партизанської бриґади, відновили їх „розкорчували 10 гектарів лісну" і так приготували площу для „політичних мітингів біля могил загиблих героїв". „У лісах Поділля не один герой спить під зеленим шатром". Діти знаходять рештки землянок, зброї, людські кістки ттощо, і все це йде на рахунок большевицьких партизанів, з якими там же бились і там же гинули вояки УПА.

А ДЕ Ж „СОВЄТСЬКА ПРОФСПІЛКА"?

„Молодь України" з 20-го серпня посвідчила про „права" робітників Глобинського комбінату побутової обслуги на Полтавщині: „Ось хоч би в цеху масового пошиву одягу. Спробуй швея використати передбачену на період навчання відпустку. Не можна й годі. Тому, коли адміністрація натискує на скорочення обідньої перерви, пропонує прийти у вихідний день, записує здану на початку місяця продукцію в рахунок минулого—нікого не торкається. Так треба" Газета закликає дирекцію навести лад і, одночасно, закликає робітників, щоб вони працювали „ще відданіше для справи соціялізму".

МОЛОДЬ ЦІКАВИТЬСЯ

У нотатці з Закарпаття, поміщеній у „Молоді України" з 20 серпня, сказано, що в Розкопах і в Рахові відкрились майстерні, де старі майстри продукували чудово оздоблені гуцульські кожушки, киптарики, а жінки вишивають сорочки гуцульським орнаментом. Попит на вироби дуже великий. Але не було молоді, яка цікавилася б справою: „Молодих і на пальцях не злічити". Приготовили старші з молоддю, знайшли зацікавлені дівчата за 3 місяці опанували справу: нині їхні вишивки вже продають у Києві, „навіть за кордоном". Дівчата - учениці працюють за 50-60 рублів на місяць, одна вишита гуцульська сорочка коштує понад 30 рублів. Але вони полюбили рідне мистецтво, навіть знаючи, що їх грабують . . .

Помер о. Роман Каленюк

Парох отець Роман Калинюк, довголітній (Стрийщина), Любінецький декан, радник Митрополичої Консисторії у Львові помер в Стрию та був похоронений 30 квітня 1968 в Довголуці, де душпастирював 35 років, обнявши парохію після свого батька. Після приходу большевицької влади жив у Стрию, не виконуючи душпастирських обов'язків.

Похорон був величавий, і був доказам прив'язання й любови для довголітнього пароха; була це могутня релігійна маніфестація. Вірні з трьох сіл парохії (Довголука, Воля Двголуцька й Монастирець) вийшли 5 кілометрів напроти. Діти кидали квіти під домовину, яку несли парохіяни на плечах. Несли теж великий дубовий хрест, що його Покійний бажав мати на своїй могилі.

Над могилою священик прочитав завіщання, в якому Покійний прощався зі своїми парохіянами, дякував їм за те, що були добрі для нього і просив, щоб далі жили згідно з наукою, яку їм голосив.

Залишив дружину Олександру, з дому Галайчук, та дочку Дарію, що є магістром права та учителькою музики.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!